

Pestprotocol Johanneschool

Oktober 2009

INHOUD

1. Inleiding
2. Doelstelling van het protocol
3. Voorwaarden voor beleid
4. Wat verstaan we onder pesten?
5. Signalen dat een kind gepest wordt
6. Activiteiten in het kader van preventie
7. Als er dan toch gepest wordt
8. Als het pesten door blijft gaan
9. Sanctiebeleid
10. Adviezen voor ouders

1. Inleiding

Pesten op school vraagt nog steeds om aandacht. Sterker nog, er zijn nieuwe vormen bij gekomen, die we kennen onder de noemer: digitaal pesten.

Door het ontwikkelen van beleid en dit vast te leggen in een protocol willen we het pesten aanpakken. En wel op zo'n manier dat het schoolteam, de kinderen en de ouders op één lijn komen en elkaar steunen bij het tegengaan van pesten op school. Een goede onderlinge samenwerking is van doorslaggevende betekenis voor een succesvolle aanpak. Bij de formulering van dit protocol is gebruik gemaakt van de resultaten uit een ouderpanel, dat in het voorjaar van 2009 heeft plaatsgevonden.

2. Doelstelling van het protocol

We vinden dat we er alles aan moeten doen om de aan onze zorg toevertrouwde kinderen een zo veilig mogelijke omgeving te garanderen, zodat ze zich optimaal kunnen ontwikkelen.

Door regels en afspraken zichtbaar te maken en in een protocol vast te leggen, kunnen kinderen en volwassenen elkaar hier op aanspreken. Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen, stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan.

3. Uitgangspunten

Om pestgedrag te kunnen voorkomen en/of aan te pakken hanteren we op onze school de volgende uitgangspunten:

- Leerlingen, onderwijzend en niet onderwijzend personeel en ouders/verzorgers zien pesten als een probleem. Het pesten gebeurt meestal stiekem en buiten het gezichtsveld van leerkrachten. Het is belangrijk dat het door ouders/verzorgers, leerlingen en anders betrokkenen gemeld wordt bij de leerkracht, zodat we er samen verantwoordelijk voor zijn.
- Op de Johanneschool willen wij pesten voorkomen. We zijn preventief bezig en wachten niet op pestproblemen. (zie paragraaf 6).
- De leerkrachten op de Johanneschool kunnen pesten signaleren. Zij nemen naar aanleiding daarvan ook duidelijk stelling.
- Op de Johanneschool praten we niet alleen over pesten, maar passen we de gemaakte afspraken en omgangsregels in concreet gedrag en in concrete

situaties toe. Op deze wijze wordt kennis in een vaardigheid om positief met elkaar om te kunnen gaan, omgezet.

- In de houding van alle medewerkers lezen kinderen af, dat er respect is voor elkaar en voor alle kinderen op de Johannesschool. Wij laten in ons gedrag duidelijk zien wat de Johannesschool verstaat onder een veilige school.
- De Johannesschool beschikt over een herkenbare aanpak.
- Als ouders/verzorgers menen dat de school in gebreke is gebleven bij het oplossen van een pestprobleem volgens dit protocol, dan kunnen zij onze vertrouwenspersoon, Wouter Molenaar, inschakelen. Deze maakt melding bij de klachtencommissie op Flore-niveau. Deze commissie onderzoekt de klacht, raadpleegt deskundigen en adviseert het bevoegd gezag.

4. Wat verstaan we onder pesten?

Bij pesten denken we aan zaken als:

- Buitengesloten worden of genegeerd (doen alsof je niet bestaat);
- Uitgescholden worden vanwege het anders zijn, bv. kleding, uiterlijk, gedrag;
- Fysiek geweld;
- Bedreigd worden, bijvoorbeeld 'dat je in elkaar geslagen wordt' als je de volgende keer geen geld, snoep of iets dergelijks meeneemt.

Kenmerken van pestgedrag:

- Pesten gebeurt vaak bewust, men wil iemand kwetsen of kleineren;
- Pesten is duurzaam: het gebeurt herhaaldelijk, systematisch en langdurig, en stopt niet vanzelf;
- Het pesten gebeurt meestal door een groep (pestkop, meelopers en supporters) tegenover een geïsoleerd slachtoffer;
- Pesten heeft meestal een vaste structuur: pestkoppen zijn meestal dezelfde, net zoals de slachtoffers.

Gevolgen:

- Indien niet tijdig wordt ingegrepen, kunnen de gevolgen (zowel lichamelijk als geestelijk) heel pijnlijk en ingewikkeld zijn en ook heel lang naslepen;
- Het is niet gemakkelijk om tot betere relaties te komen: het herstel verloopt moeizaam;
- Isolement en grote eenzaamheid bij het gekwetste kind.

5. Signalen dat een kind gepest wordt

We noemen enkele voorbeelden:

- Een bijnaam, niet bij de eigen naam noemen
- Zogenaamde leuke opmerkingen maken over een klasgenoot
- Een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven
- Briefjes doorgeven
- Beledigen
- Opmerkingen maken over huidskleur, haardracht of kleding
- Isoleren
- Schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer
- Buiten de school voortzetten van bovenstaande waardoor voor het kind een onveilige weg van huis naar school ontstaat

Deze lijst kan nog verder uitgebreid worden. Leerkrachten en ouders moeten daarom alert zijn op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan en duidelijk stelling nemen.

6. Activiteiten in het kader van preventie

Met interactie, instructie en klassenmanagement scheppen we de voorwaarden voor een pedagogisch klimaat waarin elk kind tot zijn recht komt. Als we daar stap voor stap verbeteringen in aanbrengen, werken we ook aan veiligheid.

Hoe werken we daar in de klas aan?

- De manier waarop we met kinderen omgaan via voorbeeldgedrag door de leerkracht;
- Kinderen bewust maken van hun eigen uitstraling;
- Kinderen leren voor zichzelf op te komen;
- De manier waarop we de kinderen bij de les betrekken, hen aanmoedigen, helpen, corrigeren, het gevoel geven dat ze ook fouten mogen maken, waarmee we het zelfvertrouwen van het kind vergroten;
- Rekening houden met verschillen tussen kinderen.

In elke groep worden de afspraken en regels aan het begin van het schooljaar besproken en op papier gezet. De afspraken hangen duidelijk zichtbaar op in het lokaal. Waar mogelijk worden afspraken geformuleerd naar gewenst/verwacht gedrag.

Deze afspraken en regels zijn de volgende:

- Ieder kind krijgt de kans aan activiteiten mee te doen;
- Je vraagt toestemming om spullen van een ander kind te mogen gebruiken;
- Je gaat zodanig met elkaar om dat het voor iedereen leuk blijft;

- Als je zelf ruzie hebt, probeer je het eerst uit te praten, lukt dat niet dan vraag je hulp bij de leerkracht;
- Als je ziet dat een kind gepest wordt, probeer dan de pester aan te spreken en meld het bij de leerkracht. Dat is geen klikken!

Aanbod in lessen:

- De Johannesschool werkt in alle groepen met het lesmateriaal van het programma Leefstijl.

Signalering van (on)gewenst gedrag:

- De sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen wordt bijgehouden met behulp van de module gedrag en werkhouding van Dotcom. Deze klassenoverzichten worden met de intern begeleider (IB-er) besproken tijdens de groepsbesprekingen. Indien nodig worden er vervolgstappen gezet.
- Leerkrachten lopen tijdens de pauze allemaal buiten en kunnen ongewenst gedrag signaleren.
- Leerkrachten en ouders vinden de afspraken, omgangsregels en het pestprotocol op de website van de school en ter inzage bij de directie.

7. Als er dan toch gepest wordt

Het kan voorkomen dat er ondanks alle maatregelen in de preventieve sfeer nog gepest wordt. Pesten gebeurt meestal stiekem en buiten het gezichtsveld van leerkrachten. Het is belangrijk dat het gemeld wordt bij de leerkracht door ouders, leerlingen of anders betrokkenen. Als het pesten bevestigd wordt, dan gaan we over tot de volgende aanpak:

a. De gepeste ondersteuning geven:

- De gepeste serieus nemen. Aangeven dat je actie gaat ondernemen.
- Medeleven tonen, luisteren en vragen: hoe en door wie wordt gepest.
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor, tijdens en na het pesten.
- Het kind laten inzien dat het eigen gedrag aanleiding kan geven tot pestgedrag.
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil.

b. De pester stoppen:

- In een gesprek aangeven dat je het gedrag afkeurt. Zoeken naar de reden van het pesten.
- Laten inzien wat het effect van zijn/haar gedrag is voor de gepeste.
- Excuses laten aanbieden.

- Aangeven dat je verwacht dat de pester zich houdt aan de afspraken en omgangsregels zoals die bekend zijn. Ingaan op eventuele sancties zoals binnenblijven, passend strafwerk maken of nablijven tot alle kinderen naar huis zijn.
- Tenslotte afspraken maken over gedragsveranderingen (in extreme gevallen in de vorm van een handelingsplan). De naleving van deze afspraken komt regelmatig in een kort gesprek aan de orde. Waardeer nadrukkelijk positief gedrag.

c. Meelopers aanspreken:

De meeloper zien wij als een passieve pester. Hij is medeplichtig. Blijft op afstand, doet niets om het pesten te stoppen. Hij neemt het niet op voor het slachtoffer. Hij lacht mee met de pester, omdat hij bang is om zelf gepest te worden. Deze dingen worden bespreekbaar gemaakt in de groep. Informatie over pestgedrag valt niet onder "klikken". De groep moet dit duidelijk ervaren. Wijs de groep nog eens op de omgangs- en gedragsregels.

d. Dossier aanleggen:

De leerkracht maakt in het digitale leerling-dossier een notitie over de betreffende situatie en de gevolgde aanpak, zowel bij de pester als bij het gepeste kind. Ouders/verzorgers van de pester en de gepeste worden op de hoogte gebracht van de feiten, na stap 1 van het sanctiebeleid (zie paragraaf 9)

8. Als het pesten door blijft gaan

Als het pesten doorgaat, gaan we activiteiten ondernemen waarbij alle vijf betrokken partijen (de gepeste, de pester, de meelopers, de leerkrachten en de ouders) aandacht krijgen: het vijf-sporenbeleid.

1. Mogelijke hulp aan het gepeste kind:

- Adviezen; probeer bespreekbaar te maken waarom het kind gepest wordt;
- Het volgen van een sociale vaardigheidstraining;
- Gesprekken met ouders, eventueel samen met het schoolmaatschappelijk werk of directie;
- Afspraak maken over hoe verder te gaan.

2. Aanpak van het gedrag van de pester:

- Straffend gesprek omdat hij geen veiligheid heeft geboden;

- Mogelijke straffen:
 - Oepsblad invullen
 - Het schrijven van een 'het spijt me' brief, waarin het gebeurde beschreven wordt, wat de rol van de pester geweest is en hoe het anders kan
 - Lezen van boeken over pesten en hier een verwerking van maken
 - Kind later naar huis laten gaan in overleg met de ouders
- Gesprek met ouders/verzorgers over de situatie. Aan hen vragen om aan het probleem een einde te maken. Ouders/verzorgers zijn op de hoogte van het feit dat hun kind pest. Alle activiteiten zijn vastgelegd in het leerling-dossier.
- Probleemoplossende gesprekken door leerkracht eventueel in samenwerking met het schoolmaatschappelijk werk of de directie. Onderzoeken wat de reden voor het pestgedrag kan bijvoorbeeld zijn:
 - Reactie op bepaalde smaak-, geur- of kleurstoffen
 - Blootstelling aan geweld via TV of computerspelletjes
 - Lichamelijke bestraffing
 - Niet gecorrigeerd worden van agressief gedrag
 - Zelf gepest zijn
 - Weinig aandacht
 - Slecht voorbeeld
- Als de oorzaak enigszins duidelijk is, probeert de leerkracht vervolgens de gevoeligheid van de pester voor wat hij met het gepeste kind uithaalt te vergroten.
- Sociale vaardigheidstraining aanvragen door de leerkracht in overleg met de ouders, intern begeleider en schoolmaatschappelijk werk.
- Maken van een hoe-verder afspraak. Aangeven wat er van de pester wordt verwacht en wat er zal gebeuren als hij verder pest. Indien nodig worden deze afspraken schriftelijk vastgelegd (contract) en ondertekend door de leerling, zijn/haar ouders, de leerkracht en de directie.

3. Aanpak van de meelopers:

- Maken van duidelijke afspraken via gesprekken
- Gemaakte afspraken worden na bepaalde tijd gecontroleerd
- Contact met ouders/verzorgers
- Aantekening in het leerling dossier

4. Aanpak met de leerkrachten (team):

- Gemaakte afspraken doorgeven
- Collectieve controle op afspraken.
- Leerkracht moet informatie hebben over achtergrond, signalen, gevolgen, oorzaken en aanpak.

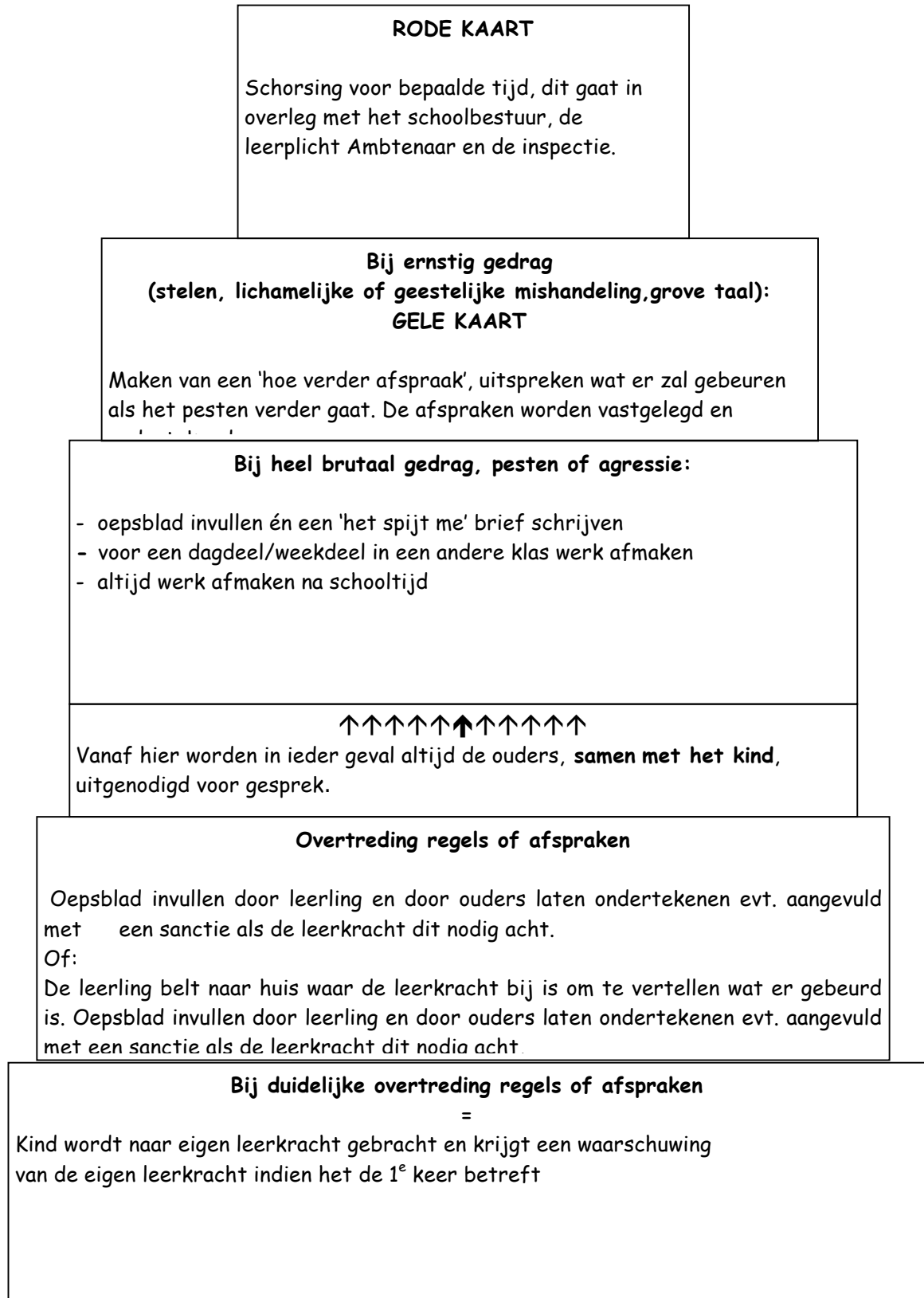
- Als leerkrachten het probleem niet willen of kunnen zien is de inschakeling van een vertrouwenspersoon mogelijk. Deze kan een klacht indienen bij de landelijke klachtencommissie.

5. Ouders:

Zoals uit het voorafgaande blijkt, worden de ouders geïnformeerd en betrokken bij de verdere activiteiten om het pesten te stoppen.

9. Sanctiebeleid

Bij pestbeleid past ook een sanctiebeleid. Het moet voor iedereen duidelijk zijn welke maatregel bij welk gedrag genomen wordt. Het moet ook duidelijk zijn wie in welke situatie een sanctie kan opleggen.

10. Adviezen voor ouders

Ouders van gepeste kinderen:

- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind;
- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken;
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken;
- Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen;
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt;

Ouders van pesters:

- Neem het probleem van uw kind serieus;
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden;
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen;
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet;
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind;
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van de school staat.

Alle andere ouders:

- Neem ouders van het gepeste kind serieus;
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan;
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag;
- Geef zelf het goede voorbeeld;
- Leer uw kind duidelijk zijn eigen grenzen aan te geven en te handhaven;
- Leer uw kind voor anderen op te komen.